

Naziv originala:
Guillaume Musso
QUE SERAIS-JE SANS TOI?

Copyright © XO Éditions, 2009
Translation Copyright © 2010 za srpsko izdanje Alnari d.o.o.

ISBN 978-86-7710-505-1

Kako bih bez tebe
GIJOM MUSO

Prevela s francuskog
Danijela Martinović

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2010.

*Za Ingrid,
priča napisana u
bolnoj magiji ove zime*

*Uvek sam više voleo ludilo strasti
nego mudrost ravnodušnosti.*

– ANATOL FRANS

Poznata nam je svima...
Ona usamljenost koja nas ponekad slama.
Koja nam gazi san ili uništava naše zore.

To je tuga prvog dana škole.
To je kada on poljubi lepšu devojkicu u dvorištu gimnazije.
To je Orli ili Istočna stanica na kraju ljubavi.
To je naše dete koje nikada nećemo imati.

To sam pomalo ja.
To ste pomalo vi.

Ali ponekad je dovoljan
jedan susret...

1. Tog leta...

Prva ljubav je uvek i poslednja.

– TAHAR BEN ŽELUN

**San Francisko, Kalifornija
Leto 1995.**

Gabrijel ima dvadeset godina.

Ona je Amerikanka, studentkinja na trećoj godini Univerziteta u Berkliju.

Ovog leta, ona najčešće nosi svetle farmerke, belu bluzu i strukiranu kožnu jaknu. Sa svojom dugom pravom kosom i zelenim očima koje svetlucaju zlatom, ona liči na Fransoaz Hardi, s fotografija koje je, šezdesetih godina, napravio Žan-Mari Perije.

Ovog leta, ona svoje dane provodi između biblioteke kampa i svog posla dobrovoljnog vatrogasca u kasarni u Kalifornija stritu.

Ovog leta, ona će doživeti svoju prvu veliku ljubav.

Marten ima dvadeset jednu godinu.

On je Francuz, upravo diplomirao prava na Sorboni.

Ovog leta sam je otputovao u Sjedinjene Države kako bi usavršio engleski i upoznao države u unutrašnjosti.

Gijom Muso

Pošto nema ni dinara u džepu, on ređa sitne poslove, ra-
deći više od sedamdeset sati nedeljno: konobar, prodavac
sladoleda, baštovan...

Ovog leta, sa svojom crnom poludugom kosom, on liči
na Ala Pačina iz mlađih dana.

Ovog leta, on će doživeti svoju poslednju veliku ljubav.

Kafeterija na Univerzitetu u Berkliju

„Hej, Gabrijel, pismo za tebe!“

Sedeći za jednim stolom, devojka podiže pogled sa svoje knjige.

„Molim?“

„Pismo za tebe, draga!“ ponavlja Karlito, upravnik zgrade, spušta-
jući kovertu bež boje pored njene šolje sa čajem.

Gabrijela podiže obrve.

„Od koga pismo?“

„Od Martena, malog Francuza. Njegov posao je završen, ali svratio
je jutros i ostavio ovo.“

Gabrijel zbunjeno gleda u kovertu i stavlja je u svoj džep, a zatim izlazi
iz kafeterije.

Nadvišen svojom kulom, ogromni zeleni kamp se kupu u letnjoj
atmosfera. Gabrijel prolazi duž aleja u parku sve dok ne pronade slo-
bodnu klupu, u senci stogodišnjeg drveća.

Ovde, sasvim sama, bojažljivo i znatiželjno, ona otvara pismo.

1. avgust 1995.

Draga Gabrijel,

Hteo sam samo da ti kažem da se sutra vraćam u Francusku.

*Samo da ti kažem da mi, tokom ovog boravka u Kaliforniji, ništa nije
značilo više od onih trenutaka provedenih s tobom u kafeteriji kampa, u
razgovoru o knjigama, filmu, o svemu i svačemu.*

Kako bih bez tebe

Samo da ti kažem da sam, više puta, pozeleo da budem ličnost iz priče. Zato što bi heroj nekog romana ili filma bio manje nespretan objašnjavajući heroini da mu se zaista dopada, da voli da razgovara s njom i da oseća nešto posebno dok je gleda. Neku mešavinu nežnosti, bola i siline. Neko zbudjujuće zajedništvo, neku uzbudljivu prisnost. Nešto retko, što nikada ranije nije osetio. Nešto čije postojanje on nije čak ni slutio.

Samo da ti kažem da sam jednog popodneva, onda kada nas je kiša iznenadila i kada smo se sklonili ispod trema biblioteke, osetio, a verujem i ti, onaj trenutak zbunjenosti i privlačnosti koji nas je na tren uzburkao. Znam da smo se toga dana zamalo poljubili. Nisam se odlučio na taj korak zato što si mi ranije pričala o tom dečku koji je na odmoru u Evropi, kome nisi mogla da budeš neverna, a i zato što nisam želeo da u tvojim očima budem tip „kao svi ostali“, koji ti se besramno udvaraju, a često i bez poštovanja.

Pa ipak znam: da smo se poljubili, otišao bih punog srca, bilo bi me briga da li je kiša ili lepo vreme, jer mi je bilo pomalo stalo do tebe. Znam da bi me taj poljubac dugo pratio svuda, poput blistave uspomene kojoj bih se okretao u trenucima samoće. Najzad, neki kažu da su najlepše ljubavne priče one koje nisu imale vremena da ožive. Možda zato što su neostvareni poljupci još jači...

Samo da ti kažem da, dok te gledam, mislim na 24 poslednje scene jednog filma. Kod tebe su prve 23 scene svetle i blistave, ali od dvadeset četvrte počinje prava tuga, koja je u suprotnosti sa svetlom koje nosiš u sebi. Kao subliminalna slika, pukotina ispod sjaja: slaba tačka koja te definiše verodostojnije nego izlog tvojih kvaliteta i uspeha. Ne jednom, pitao sam se šta te to čini tako tužnom, više puta se nadao da ćeš mi pričati o tome, ali to nikada nisi uradila.

Samo da ti kažem da paziš na sebe, da se ne zaraziš melanholijom. Samo da ti kažem da ne dozvoliš da pobedi dvadeset četvrta scena. Da ne dozvoliš da demon suviše često preuzima prvenstvo nad anđelom.

Samo da ti kažem da si i za mene divna i sunčana. Ali tebi to kažu pedeset puta na dan, što mene opet čini tipom kao što su i svi drugi...

Samo da ti kažem da te nikada neću zaboraviti.

Marten

Gabrijel podiže glavu. Srce joj je uznemireno jer ovo nije očekivala.

Već od prvih redova, shvatila je da je ovo pismo specijalno. Ovu priču ona, naravno, poznaje, samo ne iz sasvim istog ugla. Ona gleda oko sebe, plašći se da joj lice odaje osećanja. Osetivši da joj suze naviru na oči, ona napušta kamp i uzima metro da bi otišla u centar San Franciska. Planirala je da duže ostane, da radi u biblioteci, ali sada zna da za to ne bi bila sposobna.

Dok sedi na svom sedištu, njene misli se ljušuju između iznenađenja izazvanog Martenovim pismom i bolnog zadovoljstva koje je osetila čitajući ga. Ne dešava se svaki dan da joj neko posveti takvu pažnju. A naročito ne da se više zadrži na njenoj ličnosti u odnosu na ostalo.

Svi je smatraju jakom, društvenom, dok je ona osetljiva i pomalo izgubljena u svojim devojačkim kontradiktornostima. Ljudi koji je godinama poznaju ne znaju ništa o njenim mukama, a on je umeo da vidi kroz nju i sve shvati za nekoliko nedelja.

Ovog leta, vrućina mrví kalifornijske brežuljke, ne poštedevši ni San Francisko, uprkos njegovoj mikroklimi. U vagonu, putnici izgledaju ugašeni, kao uspavani letnjim mrtvilom. Ali Gabrijel nije s njima. Ona je iznenađena postala neka srednjovekovna heroina, utonula u jednu vitešku epohu. Epohu u kojoj se prvi put pojavljuje učtiva ljubav. Hrišćanin iz Troje upravo joj je bio poslao hitnu poruku, čvrsto odlučan da promeni prijateljstvo koje ona oseća prema njemu...

Ona ponovo čita svoje pismo, od kojeg oseća priyatnost, od kojeg oseća bol.

Ne, Martene Bomone, ti nisi dečko kao svi drugi...

Ona ponovo čita svoje pismo, koje je čini srećnom, očajnom, zbunjenom.

Toliko zbunjenom da zaboravlja da izađe na svojoj stanici. Jedna stanica više, koju će proći na vrućini, da bi se vratila kući.

Bravo, heroino, *well done!*

* * *

Sutradan
9 sati ujutru
Aerodrom San Francisko SFO

Pada kiša.

Još uvek pospan, Marten zeva i umorno steže viseću dršku autobusa koji ulazi u krivinu. Preko ramena nosi pamučnu jaknu, ima pocepane farmerke, iznošene patike i majicu sa slikom neke rok grupe.

Ovog leta, svi mladi imaju u sebi nešto od Kurta Kobejna.

U njegovoj glavi se mute uspomene na dva meseca provedena u Sjedinjenim Državama. Iskoristio ih je i vraća se s punim očima i punim srcem. Kalifornija ga je odvela toliko daleko od Evrija i pariskog predgrađa... Početkom leta je razmišljao da odgovori na konkurs za policijskog oficira, ali ovaj boravak, poput nekog obreda inicijacije, promenio je sve. Dečko s periferije je izgradio poverenje u sebe, u toj zemlji u kojoj je život jednako težak kao i drugde ali gde su ljudi sačuvali nadu i ambiciju da ostvare svoje snove.

A njegov san je da piše priče. Priče koje dirnu ljude, priče o običnim ljudima kojima se događaju neobične stvari. Zato što mu realnost nikada nije bila dovoljna i zato što je fikcija uvek bila prisutna u njegovom životu. Još kao malog, njegovi omiljeni heroji često su ga izvlačili iz patnji, tešili ga u razočaranju i tuzi. Oni su hranili njegovu maštu, istančali njegova osećanja da bi mogao da gleda život kroz jednu prizmu koja ga čini prihvatljivim.

Autobus iz pravca Pael strita dovozi putnike do internacionalnog terminala. U gužvi, Marten s prtljažnika dohvata svoju gitaru. Natovaren kao magare, on poslednji izlazi iz autobusa, pretura po svom džepu kako bi stavio ruku na svoju kartu i, podignute glave, pokušava da se snađe u tom urbanom lavirintu.

Ne vidi je odmah.

Ona je parkirala svoj auto uz trotoar, upaljenog motora.

Gabrijel.

Ona je pokisla. Hladno joj je. Drhti pomalo.

On i Ona se prepoznaju. On i Ona trče jedno drugom u susret.

Čvrsto se grle, srca im lupaju, kao što to biva prvi put, kada se još veruje u to.

Gijom Muso

Zatim se ona smeši i izaziva ga:

„Dakle, Martene Bomone, stvarno misliš da su neostvareni poljupci najjači?“

I oni se ljube.

Njihove usne se traže, njihov dah se meša, mrse se njihove mokre kose. Ruka mu je na njenom potiljku, a njena na njegovom licu. U žurbi razmenjuju nekoliko neveštih ljubavnih reči.

Ona ga moli: „Ostani još!“

Ostani još!

On to ne zna, ali ništa lepše neće osetiti u svom životu. Ništa čistije, ništa svetlije niti intenzivnije od Gabrijelinih zelenih očiju na kiši, tog letnjeg jutra.

I njenog glasa koji ga preklinje: *Ostani još!*

San Francisko

28. avgust – 7. septembar 1995.

Plativši dodatnih sto dolara, Marten je pomerio datum svog odlaska. Suma koja će mu omogućiti da proživi deset najvažnijih dana u svom životu.

Vole se.

U knjižarama ulica Berklija, gde još uvek lebdi miris boemštine.

U jednom bioskopu, na Red stritu, gde ne vide puno od filma *Napuštajući Las Vegas*, toliko se gubeći u poljupcima i maženju.

U jednom malom restoranu, ispred ogromnog havajskog hamburgera od ananasa i boce „sonome“.

Vole se.

Prave od sebe budale, igraju se kao deca, čvrsto se drže za ruke trčeći plažom.

Vole se.

U jednoj studentskoj sobi, gde joj on na svojoj gitari improvizuje novu verziju *La Valse à mille temps* Žaka Brela. Ona pleše za njega, najpre čežnjivo, zatim sve brže i brže, vrteći se oko sebe, pružajući ruke, okrećući dlanove nebu, poput derviša plesača.

On ostavlja svoj instrument i pridružuje joj se u njenom transu. Oni obrazuju čigru, koja se na kraju razbija o pod, gde se...

Kako bih bez tebe

... oni vole.
Oni lebde, oni lete.
Oni su Bog, oni su anđeli, oni su sami.
Oko njih, ceo svet nestaje i preostaje samo jedna pozornica na kojoj su njih dvoje jedini glumci.
Vole se.
Ljubavlju koja je u krvi.
Permanentnom opijenošću.
U trenutku i u večnosti.
A istovremeno, strah je svuda.
Strah od nedostajanja.
Strah od nedostatka kiseonika.
To je očiglednost i konfuzija.
To je ujedno i munja i iznemoglost.
Najlepše od svih proleća, najsilnija oluja.
Pa ipak, oni se vole.

Ona ga voli.

Usred noći.

U svom automobilu, na jednom parking u Tenderloinu, vrućem kvartu grada. S radija dopire muzika, od gangsta repa do *Smells Like Teen Spirit*.

To je ukus opasnosti, telo koje se leluja na plesu farova, uz opasnost da ih napadnu gangsteri ili zatekne policija.

Ovoga puta, to nije ljubav „buket cveća“, niti „šaputanje nežnih reči“. To je ljubav „žigosanje“, gde se kida više nego što se daje. Ove noći, između njih, to je injekcija, to je fiks, to je fleš jednog zavisnika. Ona želi da mu pokaže to svoje lice, to nešto manje glatko iza romantične pojave: slaba tačka, dvadeset četvrta scena. Ona hoće da vidi da li će je on slediti na tom terenu ili će je usput ostaviti.

Ove noći, ona više nije njegova ljubav, već njegova ljubavnica.

because the night belongs to lovers

because the night belongs to us.

* * *

On je voli.

Sasvim nežno.

Na plaži, u svitanje.

Ona je zaspala na njegovoj jakni. On je spustio glavu na njen stomak.

Dvoje mladih ljubavnika, obavijeni blagim vetrom, pod ružičastim svetlom kalifornijskog neba.

Tela im se odmaraju, srca su im prepuna, zakovana jedno za drugo, dok s malog radio-aparata na pesku dopire neka stara balada.

8. septembar 1995.

9 sati ujutru

Aerodrom San Francisko SFO

Kraj sna.

Oni se drže u holu aerodroma, usred gužve i gungule.

Realnost je ipak odnela pobedu nad iluzijom jedne vanvremenske ljubavi.

A brutalno je. I boli.

Marten traži Gabrijelin pogled. Ovoga jutra, nestale su zlatne iskre iz njenih očiju. Ne znaju više šta da kažu, oboje pokušavajući da u onom drugom pronadu snagu koja im nedostaje. U toj igri, Gabrijel je jača od njega. Ti srećni dani, ona je znala da ih krade od života dok je on mislio da će oni trajati večno.

Ipak, ona je ta kojoj je hladno. Onda on skida svoju pamučnu jaknu i stavlja je preko njenih ramena. Isprva, ona odbija, kao *ma ja sam jaka*, kao *uopšte ne boli*, ali on insistira jer dobro vidi da ona drhti. Sada ona: sa svog vrata skida srebrni lančić na kome visi mali Južni krst. Ona mu spušta nakit u ruku.

Poslednji poziv. Primorani su da se rastanu.

Hiljaditi put, on je pita:

„Taj dečko, na odmoru u Evropi... voliš li ga?“

Ali kao i uvek, ona stavlja prst na njegove usne i obara pogled.

Zatim se njihova tela razdvajaju i on odlazi ka terminalu za ukrcavanje ne prestajući da je gleda.

9. septembar

Pariz

Aerodrom Šarl de Gol

Nakon dva presedanja s više kašnjenja, predveče, avion Aer Lingus sleće na Ruasi. U San Francisku je još bilo leto. U Parizu, već je jesen. Nebo je crno, nebo je prljavo.

Dezorijentisan, očiju crvenih od nedostatka sna, Marten čeka na svoj prtljag. Na jednom TV ekranu, neka silikonska plavuša vrišti: „Bog mi je dao veru“. Ovog jutra, napustio je Klintonovu Ameriku; večeras, on je u Širakovoj Francuskoj. I mrzi svoju zemlju, zato što to nije Gaborijelina zemlja.

On uzima svoje kofere i svoju gitaru, zatim započinje zamršeni put da bi stigao kući: RER* B do stanice Šatle, RER D u pravcu Korbej–Eson do Evrija, zatim autobus do naselja Piramide. On bi hteo da se odvoji od sveta uz muziku, ali baterije njegovog vokmena već odavno su bile ostale bez duše. On je slomljen, zbunjen, kao da su mu u srce ubrizgali otrov. Zatim shvata da mu suze teku niz lice i da ga mali ološi iz kraja gledaju ne mareći za njega. On pokušava da povрати prisebnost: umesto toga, znaci slabosti u Evriju, u autobusu u pravcu Piramida. Elem, on okreće glavu, ali po prvi put mu postaje jasno da ove noći neće spavati s njom.

I suze ponovo naviru.

Ponoć.

Marten izlazi iz svoje male sobe, u socijalnom stanu svojih babe i dede.

Lift u kvaru. Devet spratova pešice. Počupana poštanska sandučad, svađe na stepeništu. Ovde se ništa nije promenilo.

Već pola sata traži telefonsku kabinu koja nije uništena, ubacuje karticu od pedeset jedinica i okreće preookeanski broj.

* Pariski RER čini pet ekspres linija podzemne železnice (povezuju centar Pariza sa okolnim predgrađima).

* * *

Dvanaest hiljada kilometara odatle, u San Francisku, pola jedan je po podne. U kafeteriji kampa u Berkliju zvonu telefon...

49, 48, 47...

Svezanog stomaka, on zatvara oči i kaže samo:

„Gabrijel, ja sam. Veran našem sastanku u podne.“

Najpre, ona plače zato što je iznenađena i što je srećna, zatim je brijunula u plač jer je suviše teško što su razdvojeni.

... 38, 37, 36...

On joj kaže da mu strašno nedostaje, da je obožava, da ne zna kako da živi bez...

... ona mu kaže koliko bi želela da je tu, stvarno, pored njega, da spava s njim, ljubi ga, mazi, ujeda, ubije od ljubavi.

...25, 24, 23...

On sluša njen glas i sve se opet vraća: mladež na njenoj koži, miris peska, vetar u njenoj kosi, njeno „ljubim te“...

... njegovo „ljubim te“, njegova ruka oko njenog vrata, njegove oči koje traže njene, silina i blagost njihovih zagrljaja.

... 20, 19, 18...

On sa užasom gleda u ekran s tečnim kristalima kabine i pravo je mučenje videti kako se jedinice telefonske kartice troše takvom brzinom.

... 11, 10, 9...

Zatim ne govore više ništa, jer se njihovi glasovi guše.

Oni čuju samo udaranje njihovih srca koja kucaju u duetu i nežnost njihovih dahova koji uspevaju da se pomešaju, uprkos tom usranom telefonu.

...3, 2, 1, 0...

U to vreme, još uvek se nije pričalo o internetu, i-mejlu, Skajpu ili mesindžerima.

U to vreme, ljubavnim pismima iz Francuske je trebalo deset dana da stignu do Kalifornije.